

A LAP ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egy évre	6 frt. — kr.
Fél évre	3 " — "
Negyed évre	1 " 50 "
Egyes szám ára	6 "
Külföldre egy évre	8 " — "

Ezen lap megjelenik
hetenként kétszer:
vasárnap és csütörtökön.

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hírlap.

Hirdetések közlési díja:
minden egy hasábos garmond-
sorért vagy annak térfogatáért
4 kr., s minden egyszeri közlés
után 30 kr. bélyegdíj fizetendő.
Nagy és többször közlendő
hirdetményt a kiadóhivatal ár-
kedvezményben részesít.

A „Nyitlér” rovatban
közlendő cikkek soronként
10 kr. díjért közöltenek.

SZERKESZTŐSÉG:

KÉZDI-VÁSÁRHELYT:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

CSIK-SZEREDÁN:

Sprencz György szerkesztő lakásán.

A lap beltartalmát illető közlemények a szerkesztőségekben, az előfizetések, hirdetmények, nyitléri cikkek, stb. a kiadóhivatalban fogadtatnak el.

KIADÓ-HIVATAL:

KÉZDI-VÁSÁRHELYT

Szabó Albert könyvnyomdájában.

Felhívás előfizetésre.

A „Székelyföld” című politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi, hetenként jelenlegi nagyságában 2-szer megjelenő hírlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre	6 frt. — kr.
Fél évre	3 frt. — kr.
Negyed évre	1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre	8 frt. — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadtatnak.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátralékban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyúttal t. előfizetőinket, szíveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

Az előfizetési pénzeket kérjük Kézdi-Vásárhelyre a kiadó-hivatalba küldeni.

A „Székelyföld” kiadó-hivatala.

Városunk fiatalisága.

Kézdi-Vásárhely, 1886. ápr. 12.

Azt tartja a közmondás: „Derék apának derék fia”, „A milyen az anya, olyan a leánya”.

Ha szigorúan vizsgálódásunk tárgyává tesszük a dolgot legalább $\frac{1}{10}$ részben, bizonyára elismerjük a közmondás ez állításainak igaz voltát. Városunk polgárságának kiváló szorgalma fiuról fiura szállt, és csak a körülménynek tulajdoníthatjuk, hogy e páratlan csekély határral rendelkező városi nép magát és családját minden körülmény között fenntartani s az állami és más közterheket viselni képes volt.

Hogy Kézdi-Vásárhely város polgárait az igaz vallásosságból kifolyó áldozatkészség mily nagy mértékben van meg, fényesen igazolja a város kebelében fennálló humán intézetek. Hogy rövid tíz évi idő alatt mennyi egyet alakult és a fővezérek szégyenére mennyi egyet pang, gazdátlanul, gondozatlanul hanyódtatva a nép áldozatkészsége és pártfogása útján szerzett vagyonát: mindnyájan tudjuk.

E jobb sorsra érdemes polgárság a saját szellemi s ebből kifolyó anyagi jólléte érdekében hozott-e valami áldozatot? Léptetett-e oly intézkedést életbe, hol az ifju nemzedék szellemi ismereteit öregbítthesse, magának kellő társadalmi műveltséget és routint szerezhessen, s így előkészítve magát az élet küzdelmeire, a megnehezedett körülmények között is magát és esetleg családját fenntartani képes legyen? Fájdalom, nem.

Hogy valaki honpolgári és családi köteleit hiven és öntudatosan betölthesse, ahhoz nemcsak valamely szaktudománynak vagy iparágak alapos ismerete, hanem általános társadalmi

műveltség is szükséges. Csak ha ezzel bírnunk, vagyunk képesek egymás barátságát, bizalmát, szeretetét megnyerni, s ezek birtokában tudunk egyetértve, egymást tisztelve, kit-kit a megérdemelt becsülésben részesítve, egyenlő akarattal közjólétünk emelése érdekében szép sikerrel munkálni.

Hogy városunk ipartestületeiben oly kevés összetartás van, hogy az ipar pang, mindez részben a bizalom hiányának tulajdonítható. Mert ha városunk ipartestületei saját maguk érdekében az egyes céhek által külön kezelt és szép lassan el is fogyott társulati pénzekkel ezelőtt néhány évtizeddel egy iparbankot alakítottak volna: most nem 8—10, hanem legfeljebb 3—4 százalékra adhatnának kölcsönt, vagy szabályzatuk szerint nyújthatnának más segítyt kevés keresetre szorult polgártársuknak. Természetesen ezen alapok nem a temetkezési egyletek módjára kezeltettek volna.

De hát most, midőn országos törvények irányítják lépteinket, midőn a szabad ipar ezer meg ezer kifogás alá esik egyesek részéről: városunk ipartestületei egyen-egyen vagy összesen tesznek-e valamit arra, hogy közös érdekeiket megvédjék? Fájdalom, nem. Ha igen, akkor eredménytelenül.

Mi ennek az oka? Az egyetértés hiánya, a bizalmatlanság . . .

A naponta növekedő bajok, az erkölcsi szédelgésre vezető szellemi és anyagi pangás végre tette hív és ezt kiáltja fülünkbe: „Segíts magadon s az Isten is megsegít.”

Ha átértjük is a kor intő szavát, ha szívvel-lélekkel akarunk is helyzetünkön segíteni: meg kell fontolnunk, hogy mely irányt kövessük s mit tegyünk arra nézve, hogy helyzetünkön javítsunk s fennállásunkat biztos alapra helyezzük.

Első dolgunk tehát, hogy oly kincset gyűjtsünk, melyet sem a rozsda, sem az irigység, sem a rossz akarat meg nem emészt, mely talizmánunk az élet küzdelmeiben s vezérszövétnékünk munkáságunk egén. Ez által ha a mult hibáit helyre nem hozhatjuk is, de legalább a jövő nemzedékből egy erős, összetartó, értelmes nemzedéket fejleszthetünk.

Hogy az iskolában szerzett alapismereteket szükség szerint fejleszteni s azokat az élet küzdelmeiben felhasználni képesek legyünk, nem elég csak olvasnunk. A ki a társadalomnak hasznos tagja kíván lenni, ismernie kell mindazon köteleket, melyeket tőle a haza, a nemzet, saját családja közjóléte megkíván. Ezt pedig csak úgy tudhatjuk meg, ha e közjólét emelésére célzó

eszméket erőnk és tehetségünk szerint támogatjuk, azokat kölcsönösen megvitatva, egyenlő akarattal és egyetértéssel helyi viszonyainkhoz alkalmazzuk. A ki csak önző céljainak él, az a társadalomra nézve el van veszve.

A haladás útja csalóka fényvel áll előttünk, egy szebb és boldogabb jövőt ígérve nemzetünknek. Ez uton akar haladni Kézdi-Vásárhely város ifjusága, midőn mozgalmat indított arra nézve, hogy saját kebelében egy önképző-kört létesítsen.

Az eszme szép és magasztos. Városunk ifju nemzedéke szellemi erejének fejlesztéséről van szó. Ez erő fogja képezni egykoron ama megdönthetetlen alapot, melyen biztosan fejlődhetik az ipar s emelkedhetik a közjólét.

Hogy városunkban ez eddig nem létesült, erősen fájjalom, és hiányait minden irányban észlelem, s mindaddig megdöbbenéssel néztem a szomorú hanyatlást anyagi és erkölcsi téren.

Hála tehát a gondviselésnek, hogy felébreszté minden szépre, jóra és nemre képes fiataliságunkban az önművelődés eszméjét és ez által képessé teszi őket, hogy egykoron köteleiket minden irányban tiszta önállósággal teljesítsék s a szellemi erő hatalma alá rendelve a vágyat, mint büszke őseink, fajunk dicsőségét, életképességét minden tekintetben megőrizzék.

Midőn tehát az eszmét szívem mélyéből üdvözlöm, felhívom e város minden jóra való polgárát, hogy az ifjuságot e szép törekvéseiben támogassa.

A fiataliság önképző-köre egy kis társadalom fog lenni, hol az önálló, nemes gondolkodás mellett megszokják ifjaink az együttérzést és gondolkozást, mely rosszat soha, de jót és célra vezető örökké hoz a város jövőjére.

Nyujtsunk segédkezet tehát arra, hogy ifjuságunk minél jobb és tökéletesebb legyen; ezt pedig az önképzés által leginkább elérhetik.

Ha a testnek szükséges az edzés, a léleknek is a művelés. Minél jobb valaki, annál boldogabb; minél rosszabb, annál szerencsétlenebb.

Városunk ifju nemzedéke fogja egykoron vezetni e város kebeli ügyeit; az ő helyes gondolkozásától, érett megfontolásától lesz feltételezve városunk s ebből kifolyólag közjólétünk fokozatos fejlődése.

Ha ifjaink szellemileg elég érettek lesznek, önértékeiket bizonyára mindig alá tudják vetni a közérdeknek és nem azon fognak munkálni, hogy csak ők, hanem az egész boldoguljon, sorsához mértén megelégedetten éljen. — A

szellemi szegénység nemcsak a család, a község, hanem az egész társadalomnak kárára van.

Hogy pedig ebben szenved egy része szeretve tisztelt polgártársainknak, napról napra mutatja az a hanyatlás, a mi egyeseknél úgy, mint társulatoknál látható. A ki tehát szívén hordozza városunk ügyét, a ki ohajtja azt, hogy ifjuságunk e városnak egykor erős oszlopa legyen: nem vonja meg pártfogását az ifjusági önképző-körtől.

Az ifjuságról feltételezem, hogy midőn e kört megalakítja, azon erős elhatározással lép szövetségre, hogy testvéri szeretetűket, a magasztos cél felé való törekvőiket semmi meg nem tántorítja. Egymás iránt szeretettel és tisztelettel viseltetnek; a gyengébbet nem gunyolják, hanem igyekeznek őt is magukhoz emelni. Kertülni fognak minden olyan mozgalmat, mely egyetükben az egyetértést zavarná, vagy alkalmat nyújtana arra, hogy egyik vagy másik érdeke sértve legyen. Nem lesz közöttük rang-, vagyon- és mesterség-különbség, hanem mint testvérek, bizalommal és szeretettel egyesülnek arra, hogy önmagukat képezhessék s megmutassák mindnyájunk előtt, hogy:

„Nem fajult el még a székely vér,
Melynek minden eseppe drágagyöngyöt ér!”

Előre tehát, ifju barátaim! szép terveiktől ne riassza vissza semmi körülmény; az ut, melyen indulni akarnak, szép, a cél nemes, és így Isten áldására biztosan számíthatnak.

Egy igaz barátjuk.

Országgyűlés.

A képviselőház a mult csütörtöki ülésén kizárólag a községekről szóló törvényjavaslat részletes tárgyalásával foglalkozott s a 36-ik §-tól a 66-ik §-ig haladt. Módosítványt csaknem minden szakaszán adtak be bővön s egyiket-másikat el is fogadta a többség. A községi elöljáróságról szóló hatodik fejezetnél e fejezetnek újabb szövegezés végett a bizottsághoz való visszautasítása iránt Petrich Ferencz határozati javaslatot adott be, melyet azonban a többség elvetett. Pénteken igen beható, hosszas viták voltak egyik-másik szakaszánál. Hosszas volt a vita különösen a 66. §-nál, melyre nézve Gajáry Ödöntől és Gáll Józseftől fogadtak el módosítványokat. Az együttesen tárgyalta 68. és 69. §-oknál a módosítványok egész tömege került a ház elé. A többség a Stojácskovic Sándor és Molnár Antal módosítványaival fogadta el a szakaszokat. Leginkább e három szakasz tárgyalása vette igénybe az ülést. A napirend előtt be-terjesztették a zárszámadási bizottság jelentését az 1884. évi zárszámadások megvizsgálásáról.

A szombati ülés nagy részét a 77-ik §. vette igénybe, melyhez Grünwald Béla adott be elvi fontosságú módosítványt. Töb-

ben erőyes hangon szólaltak fel a szakaszban foglalt intézkedések ellen; végül azonban a többség az előadó stílárius módosításával fogadta el a szakaszt, s a Grünwald módosítását elvetette. A tárgyalás a 82-ik 3-nál szakadt félbe. Az ülés további folyamán Trefort miniszter válaszolt a Zsilinszky Mihály interpellációjára a vegyes házassági reverzálások ügyében. A ház tudomásul vette a miniszter választát. Horánszky Nándor a választási névjegyzékek elkészítése körül mutatkozó hiányok tárgyában intézett interpellációt a belügyminiszterhez. Nyedy Lukács a romániai kereskedelmi és vámszerződés ügyében a következő kérdéseket intézte a kereskedelmi miniszterhez:

1. Az osztrák és magyar kormány közt jött-e létre megállapodás a Romániával kötendő szerződés alapelveire és irányára nézve?
2. Gondoskodott-e a kormány arról, vagy szándékozik-e gondoskodni, hogy Románia közvetve romániai területen át más szomszéd országok mezőgazdasági terményeinek versenye ellen a magyar gazdaság, az állattenyésztés és mezőgazdasági ipar biztosítottassék?
3. Szándékozik-e továbbá gondoskodni arról, hogy az iparvámtelemek megállapításánál figyelembe vették az erdélyi kis- és háziparozikoknak hasonlóan gyári iparozikok viszonylagos értékétől és súlyától való eltérő természete?
4. Minő intézkedéseket szándékozik a kormány azon esetre tenni, ha a fennálló szerződés lejártá előtt a kötendő új szerződés alapelveire nézve a román kormánnyal megegyezésre nem jutna, vagy ha egyelőre a szerződéskötés általában meghiúsulna?

A keleti válság.

A mig Európa diplomáciája egyesült erővel küzd a Balkánfélsziget békéjének fenntartásáért s jegyzék jegyzéket követ, hogy lecsillapítsák a görögök harcozi kedvét, az alatt a török-görög határon az egymással farkas-szemet néző török-görög seregek eljutottak a végzetes első puskalövésig, a mely minden perczen eldördülhet, ha ugyan már el nem dördült. Ha ez még nem történt meg, csakis a török főparancsnok bámulatos mérsékletének, higgadtságának köszönhető. Mint ugyanis egy athéni távirat szombaton jelentette, a görögök betörését készen váró ottomán hadak vezére, [Ejyub pasa, felszólította a görögöket, hogy az általuk megszállt török területet, a Kutra hegyet, hagyják el. E hegyen vonul végig a választó határvonal a két ország közt. A görögök megszállták a hegyet s e közben török földre is léptek. Ejyub pasa, hogy nyomatékot adjon felszólításának, csapataival előre nyomult. Szapunczakis görög tábornok válasza az volt, hogy megerősítette az elfoglalt hadi állást, s mint Athénből a világba kürtölik, Szapunczakis felsőbb parancsot kapott, hogy a törökök által fenyegetett állást semmi esetre se hagyja el. A török s görög előőrsek most már egymással szemben állnak.

Asokatemlegetett török-bolgár egyezmény tartalmáról a következő részleteket olvassuk: Sándor fejedelem öt évre kinevezetetik Kelet-Rumélia kormányzójának; mindaddig, míg a két Bulgária kormányzata egy kézben van, a hrodopei kerület a porta birtokában hagyatik. Rumélia közigazgatásának revideált szervezeti szabályzata négy hónap alatt jóváhagyás végett a konferencia elé terjesztendő, addig pedig Kelet-Rumélia kormányzata Sándor fejedelem bölcsességére és hűségére („sagesse et fidelité”) bízatik. Egyebekben a berlini szerződés érvényben marad.

Mint Szófiából jelentik, Sándor fejedelem ápril 15-én közzétett rendelete az ostromállapotot megszünteti és a nemzetgyűlési képviselőválasztásokat május 23-ára tűzi ki.

Kossuth az eloláhosodásról.

II.

Collegno al Braccione, 1877. május 30.

Nem épen henye kérdés az, hogy hol van tulajdonképpen a forrása ennek az eloláhosodási folyamannak.

Miként egyéni, úgy társadalmi betegségeknek is sok mindenféle körülmények contribuíhatnak a baj súlyosbításához, de minden betegségnek van egy nemző oka; s ha a baj eredetét félre ismerjük, eltévesztjük az orvoslást; ha csak az aggráviás körülmények hatásait parkodunk ellensúlyozni, de a forrást, melyre a baj eredete visszavezethető, figyelmen kívül hagyjuk, nem fogunk boldogulni.

En abban az eloláhosodásban organicus betegséget látok. Beteg a szive annak a népnek. Nem magyar vért tart lüktetésében, azaz hogy veszendőben van nála a «faji önértet» (ezalatt természetesen nem leszarmazási purismust értek), s mert a dolgot ekként látom, azon nézetben vagyok, hogy csak úgy lehet a dolgon segíteni, ha az eloláhosodott lakosság jobblétére parkodunk hatni, de oly módon, hogy ez a jobblét a kivetközött magyar nemzetiség újból felvételével álljon kapcsolatban, miszerint a visszamagyarított oláh-magyar magát házilag, családilag, társadalmilag, mint magyar, előnyben érezze oláh szomszédjához képest.

Szóval, annak látom szükségét, hogy mindennél, a mi a veszni indult magyar nemzetiség föltartására s az elveszettnek visszakeresésére megkísérítetik, a nép anyagiérdeke használtassék emeltyünek.

En nem hiszem, hogy más uton boldogulni lehessen.

Ön olvasta a «Hunyadi-Album» szerkesztőinek fölszólítására adott válaszatot; tehát tudja, hogy a szóban forgó feladatnál mi nagy fontosságot helyezek a magyar típusu népnevelésre. Hanem épen mert erre nagy fontosságot helyezek, elkerülhetlenül szükségesnek látom azt az önérdékkel hozni kapcsolatba, mert akként vagyok meggyőződve, hogy ha ez nem történik a magyar iskolával, mely a családi élettel ellentétben áll, a rohamosan hanyatló magyar nemzetiséget föltartani, vagy épen az eloláhosodottakat visszamagyarosítani teljes lehetetlenség. A házi tűzhely okvetlenül paralyzálni fogja az iskolát.

Hanem tisztába kell jönnünk a «faji önértet» értelme felől.

En azt irtam volt Önnek, hogy sem elhanyagoltatás, sem ármány, sem erőszak, sem környezett befolyás nem képes egy nép «ezernyi ezreit» nemzetiségükből kivetköztetni, ha az a nép a «faji önértet»-nek csak ösztönével is bír.

Aláhuztam e szavakat: a nép «ezernyi ezrei», mert a helyből nem mozduló, tehát a «tovamozgás» befolyásától ment nép tömeges elnemzetlenedése egészen más tekintet alá jö, mint az a nagyon természetes tünemény, hogy egyesek magukat életviszonyaik igényeizh alkalmazzák. Ez normalis adoptatio. Amaz teljességgel nem az.

Ön azt felelte nekem, hogy állításom ily határozottságban nehéz egy tétel Önnek; s hivatkozok Ön nézetem ellenében saját maga egyéni példájára; a fajönérteitig is legáltalmasabb nemzeteknek vegyes elemekből alakulására, az emberiség (Ön szerint) kelet-ről nyugatra tartó áramlatára, mely irtva vegyül s új egyéseket alkot, a miben Ön a «létezt küdelem» tavozogási törvényét látja, melynek képét adja a növény, mely magvát nem épen az anyagyökér helyére hullatja, s mely törvény alól nagyban és egészen az ember sinos kivéve.

Érdeklől olvastam e fejtegetéseket. Szeretném nézni, hogy a tények coordinatiója minő causalitási következtetésekre vezet az oly analyticus kutatót, a minőt Önben tisztelni szerencsém van. De én azt gondolom, hogy az én állításom csak azért látszott önnek nehéz egy tételnek, mert én elmulasztottam megmagyarázni, mit értek a «faji önértet» alatt. Az én hibám, hogy Önnek alkalmat adtam a «faj» szót oly értelemben venni, a minőben azt a természet-törtétiában használjuk. En nem ily értelemben vettem azt, hanem olyanban, mint használni szoktuk, midőn például «latin» fajról beszélünk, ám-bár tudjuk, hogy a latin fajnak nevezett nemzetek — mondjuk pl. az olasz nemzet — ereiben annyi sokféle «faj» vére van vegyülve, hogyha azt faj szerint lehetne cseppekre bontani, ugyancsak homeopathikus adagban találnók föl a latint vért; még

tán a spectroscop sem bírná constatirozni jelenlétét, pedig az még a 100-dik dilutióban is revelál. A nemzetek vegyes elemekből alakultak s alakulásukra egy egy praedominans vagy keverékes typus ütötte reá a maga pecsétjét, mely typus minden továbbfejlődési, minden módosulási processuson — mint egy alapfonal végigvonul; e typus szerint mondjuk aztán a nemzetet ilyen vagy amolyan fajnak és beszélünk például angol faji önértetről, ám-bár tudjuk, hogy az angol félben szász, félben norman «besides several other halves», mint nem épen kifogástalan matematikai szabatossággal a zöld Erin «Paddy»-ja szokta mondani.

(Folyt. következik.)

Székely vasut.

Csik-Szereda, 1886. ápril. 6.

(Vége.)

Ferencz István elfogadja a Sz.-Udvarhely felől Gyergyóba vezető székelyföldi vasutat a föispáni javaslat értelmében azon hozzáadással, hogy az Udvarhelymegyből a Marosnyirénél megállapítandó állomási ponttól kezdve Gyergyó vidékén fel Ditróig egy szárnyvonal építtessék, mely tényezőül szolgálja az orotvai közséntelemek feltárá-sára, az összes gyergyói forgalmi cikkek és nevezetesen a szárhegyi fehér márvány, borszéki víz nagyobb mérvű hasznosítására.

Kiss Antal ezredes úgy a megye helyi érdeke szempontjából, mint hadászati szempontból is helyesli és elfogadja a székelyudvarhely—gyergyó—csikszeredai irányu vasuti javaslatot, mert ezen vonal egyenes összeköttetésben lévő Segesvárral s így tényleg fennálló keleti fővonallal, egy esetleges külláboru vagy külléllenség általi megtámadás ellen Gyergyó és Csikmegye, mint határszéli megye, mely tekintélyvel és magyar nemzeti véderővel bír, ezen vonalon sokkal gyorsabban és előnyösebben lesz akcióra képesíthető, mint bármely más irányu uton és vonalon.

Becze Antal alispán a felhozott indokokból elfogadja a szóban forgó székelyudvarhely—gyergyó—csikszeredai irányu helyi érdekű vasuti javaslatot, mely hivatva leendő az esetleges tölgyesi csatlakozással egybekötve, Csik-Szeredán alól a tusnádi fűrdőig és onnan Háromszéken le Brassóig egy helyes székelyföldi érdekű vasuthálózatot megteremteni. Ezzel kapcsolatosan hozzájárul Ferencz István javaslatához is azon hozzáadással, hogy a marosnyiri—ditrói szárnyvonal a héjjasfalva—sz.-udvarhely—zetelaka—marosnyir—székaszó—csikszeredai fővonallal egyidejűleg építtessék ki.

Lázár Menyhért elfogadja Becze Antal alispán javaslatát, de kimondani kívánja, hogy a fővonálnak Ditróig leendő kiépítése után a fővonal tovább építése Csik-Szeredától a csiktusnádi fűrdőig azonnal munkába vétessék.

Elnöklő föispán ur a feltett második kérdésre az értekezlet megállapodását következőkben jelenti ki:

A héjjasfalva—székelyudvarhely—zetelaka—gyergyó—cs.-szeredai irányu székelyföldi helyi érdekű vasuti tervezet elfogadtatik azon módosítással, hogy a csikrákos—gyimesi vonalrész elhagyatván, a fővonal Csik-Szeredába vezetessék s ezzel egyidejűleg a marosnyir—ditrói szárnyvonal is kiépíttessék, melyeknek kiépítése után Csik-Szeredától a csiktusnádi fűrdőig a fővonal tovább folytatandó lesz.

Az értekezlet tárgyat képező vasuti vonal létesítéséhez elnöklő föispán ur a következő módokat az alapokat hozza javaslatba: Távolás Székaszófejtől Dánfalván át Szeredáig 60 klm. lévén és az építési költség klmkint 25,000 frtba kerülven, tehát a 60 klm. vasut kiépítésére szükségeltetik 1 millió 500,000 frt.

Ezen összeg fedezetül szolgál:

1-ször: a megyei utmunka-váltás terhére felveendő kölcsön, 200,000 frt, mely összeg évi 12,000 frt kamat- és tőketörlesztés mellett 32 év alatt lenne törlesztendő;

2-ször: a természetben leszolgálandó utmunkából 3 éven át 10,000 ígás és 15,000 tenyeres napszám értéke szabályrendelet értelmében 44,000 frt;

3-ször: a megye mint birtokos 70,000 frt;

4-szer: egyletek, testületek, községek kérésétől jótételem 50,000 frt;

5-ször: községek által felajánlandó községi ingyen terület a pálya részére; értéke 20 ezer frt;

6-szor: postaváltás czimén az államtól 200,000 frt;

7-szer: a libáni ut kiépítésére az állam által felajánlott segélyből 50,000 frt; összesen 634,000 frt, mely törzsrészvényekben lenne elhelyezendő. Ezen összeggel szemben a 3—5. alapján elsőbbségi kötvényekben elhelyezhető 951,000 frt; összesen 1.585,000 frt, vagyis az előirányzatnál 85,000 frttal több.

Mikó Árpád, tekintettel arra, hogy a Ditróig terjedő szárnyvonal kiépítése is biztosíttassék, az ajánlott pénzbeszerzési alapok részben nagyobb mérvben kívánja igénybe vétetni, nevezetesen — miután revindikált havasok jövedelme reálirányu kultur-czálókra van első sorban hivatva s a tervezett vasut által nemcsak hogy ezen irányu hatalmas lendületet nyerni, de sőt ezen megyei javak jövedelme tetemes növekedést nyerend — szükségesnek véleményezi, hogy Csikmegye saját pénzalapjából legalább is 100,000, esetleg 150,000 frttal járuljon a vállalathoz; szükség esetén ezen összeg biztosítása is törlesztési kölcsön útján eszközöltessék.

Másod sorban a községek csak akkora összeg erejéig vétessenek igénybe, a mekkora összeg az állam, a megye és a kimutatott alapok igénybevétele után is esetleg mint hiánylat fennmaradna.

A zetelaka—ujfalvi köut megnyitására ajánlott állami segélyt eredeti céljára kívánja fenntartatni, mert ezen köutra addig is, míg a vasut elkészül, és azután is, Gyergyó vidékének szüksége van, s azért ezen köutnak a kilitásba helyezett állami segély mellett a folyó évi tavaszon leendő munkába vételét szorgalmazza.

Tekintettel azonban arra, hogy a tervbe volt vasut hadászati szempontból is igen nagy horderejű, különösen a Ditróig vezető szárnyvonal a tölgyesi érintkezést is nagyon megkönnyíti; másfelől tekintettel arra, hogy egy székelyföldi helyes irányu vasutnak létesítése égető szükség és a magyar állam érdekeivel azonos: javasolja, hogy a magas kormány is kéressék fel ezen közérdekű és közhasznu vasutnak nagyobb mérvű segélyezésére, és ezt annál is inkább reméli, mert részéről épen jelenleg, midőn mindenfelől az elhanyagolt székely érdekről beszélnek és ez érdekeket maga a kormány is elismeri, azt várta volna, hogy végre valahára a székely érdekek nemcsak szóval, hanem tettel is kielégíttetnek és a kormány ezen székely vasutat kiépítteti s e tekintetben a silány anyagi helyzetben lévő Székelyföld áldozatkészségét igénybe nem veszi.

Becze Antal az előtte szóló javaslatához hozzájárul s az ajánlatba hozott pénzművelleti alapok kiszélesítését azon indokból is oajtja, hogy a tervbe vett vasutvonal Csik-Szeredán alól a tusnádi fűrdőig is mentől előbb kiépíthetessék.

Ezek után az értekezlet a feltett harmadik kérdésre nézve a következőkben állapodott meg:

A tervbe vett vasuti pénzalap Csikmegyét illető része előállítandó lesz:

- a) a héjjasfalva—gyimesi állami köutnak fenntartásáért fizetett évi 9000 frtnak megfelelő 32 éves törlesztési, tőkésített kölcsönösszeg által;
- b) Az 1/4 megváltás alá eső megyei közmunkaerő értékének megfelelő 32 éves törlesztési, tőkésített kölcsönösszege által;
- c) a csikmegyei vasut vonalába eső kir. postaszállítási kiadások kincstári megváltása által, mely 200,000 frtról 400,000-re tétetni véleményeztetett;
- d) Csikmegye keblí pénztárának 100,000 frttal leendő hozzájárulása által;
- e) A törvényhatóság összes községeinek 100,000 frttal leendő hozzájárulása által;
- f) a magyar kormány külön segélyezése által.

Császár József felvilágosítást kér, hogy a kiépítésre van-e vállalkozó társulat és hogy a megajánlott összegek kinek részére fognak kezeltetni.

Elnök főispán ur kijelenti, hogy magán-vállalkozók nincsenek, csak tudvalevő engedményesek; azonban mihielyt a hozzájárulási ajánlatok megtételnek, a konzorcium meg fog alakulni és a befizetett és felajánlott tőkéket alapítás czimén az illetők javára fogja beszámítani.

Ezen felvilágosítás tudomásul vétetik.

Indítványoztatik, hogy jelen értekezlet megállapodásai a többi járáások érdeklődő birtokosságával is közöltessenek s a megyei törvényhatósági bizottság kéressék fel ezen ügynek a legközelebbi közgyűlésen leendő tárgyalására, és ennek kapcsán megkéretik főispán ur a többi járáásokban is hasonló értekezlet tartására.

Ezen indítványok elfogadtnak s a többi járáások értesítésével és felkérésével, ugy ezen jegyzőkönyvnek azokkai közlésével Mikó Árpád és Császár József bizatnak meg.

Ezzel az értekezlet működtetését befejezvé, főispán urnak köszönetet szavaz és elnök ur az ülést bezárja.

Színészet.

Gyó.-Szentmiklós, 1886. április 6.

Márczius 30-án a társulat egyik tehetséges tagja Iványi István jutalomjátékául „Idegek, vagy: hét bolond egy háznál“ című 3 felvonásos vígjáték adatott elő. A közönség a jutalmazandó iránti tekintetből meglehetősen számmal volt jelen. Nevezett darab, dacára sokat ígérő czimének, nem felelt meg a várakozásnak; az egyhangú, unalmas, semmi érdeklél nem bíró darabbal a közönség teljesen elégedetlen volt. A főbb szereplőknek nehéz feladat volt szerepeiket megoldani, mégis ennek dacára helyöket jól megállották; de minden igyekezetük és fáradságuk sem volt képes a közönség megelégedését kivívni. Nagyon csodálkozunk Iványi uron, hogy épen jutalomjátékára ily unalmas darabot választott.

A 31-én előadott „Egy katona története“ fordításban Csepreghy Ferenczről egész ellentéte volt az előbbi darabnak; a közönség némileg feledte az azelőtti estén eltöltött unalmas időt s némi kárpótlást nyert benne. Ez alkalommal első helyen Völgyi említett meg, ki Reno Jánost meghatottan és lelkesen adta elő. Mezey élethűen mutatta be az alattomos és rosszlelkű Lázár szerepét. Iványi (Samborán őrmester, később a tábornok bizalmas eselédje) oly eredeti humorral játszott szerepét, hogy a közönség többször zajos tapsokban nyilvánítá elismerését. Hozzájárultak a darab jó sikeréhez: Lendvay (tábornok), Némethy Lilla (Adrienne), Fábriánné (apátnő), Völgyiné (Valentin) és Szilágyi (Raul), kiknek játékával a közönség szintén meg volt elégedve.

Április 1-én színe került „IX. parancsolat: felebarátod feleségét ne kívánd“. E kitűnő mulattató vígjátékot a szereplők összevágóan mutatták be. Iványi Löffelman öreg zsémbes szerepét jól alakítva adta elő. Fábriánné a mindenkinek tetszeni vágyó Kamilla szerepét a közönség óriási derűtsége mellett és viharos tapsok között játszotta. Némethy Lilla pedig mint Löffelman unokája dicsérendő meg; ez alkalommal is megmutatta, hogy szerepkörét mindenkor képes jó sikerrel megállani. Lendvay élethűen mutatta be Tonner Hugót. E darabot követte „A miniszter előszobájában“ című 1 felvonásos dramolette. Völgyi Knabe Farkas napidíjas szerepét folytonos tetszés között, érzéssel és jó alakítással játszotta.

Szombaton április 3-án Jókai Mór történeti drámája „Dózsa György“ került színre Lendvay jutalomjátékául. Lendvay jól alakított és lelkesen bemutatott Dózsaáért tapsokban és kihívásokban részesült. Iványi folytonos derűtségekben tartotta a közönséget Ambrus szabó hányiveti szerepével. Völgyi a lázító Lőrincz diák szerepét jól oldotta meg. Némethy Lilla az önfeláldozó Róza szerepét a nála tapasztalt ügyességgel tettené kedvelté. A közönség az előadásról teljesen megelégedve távozott.

4-én „Bukov, a székelyek hóhéra“ közkedveltségű darab hozatott színre. A szereplők egymást igyekeztek felülmulni játékkal; kivétel nélkül mindnyájan jól játszottak.

6-án kedden Némethy Lilla jutalmául „A hazatértek“ című 4 felvonásos dráma adatott. Némethy Lillát megjelenésekor a közönség zajos tapsal fogadta s egy szép virágcsokorral lepte meg. A közönség az előadást mindvégig a legnagyobb érdeklél hallgatta. Jó játékukért Némethy Lilla, Völgyi, Fábriánné, Szilágyi és Mezey többszöri kihívásban részesültek.

Tudósító.

Táncmulatság.

Csik-Szereda, 1886. április 11-én.

T. szerkesztő ur!

A „vereskereszt-egylet“ csikmegyei fiókjának választmányja által Csik-Sztsimonon folyó hó 10-én rendezett „filléres táncmulatság“-ról van szerencsém referálni.

A díszes és nagyszámu közönség Endes Ida és Izabella ó nagyságaik mint háziasszonyoknak nagy csinnal, kiváló finom ízléssel díszített és fényesen világított termeiben a legelőzékenyebb vendégszeretettel lett fogadva.

Epen ennek volt kifolyása az is, hogy az este 6 órakor megkezdődött mulatság meglepő és várakozáson felül kedélyes, fesztelen jó kedv mellett reggeli 6 óráig tartott, s tartott volna még tovább is, ha az igen tisztelt háziasszonyokhoz érkezett rokon vendégek iránti tekintetből a közönség szét nem oszlak.

Különösen kiemelen lőnek tartom az estély fénypontját képező vacsorát, mely alatt az összes kisasszonyok teljesítették a legfontosabb és gyors felszolgálást. Ezen körülmény és a valóban gazdag terítékek még élvezetesebbé tették a sokféle finom és izletesnél izletesebb ételeket.

A közönség ezen szép és kedélyes mulatság hatása alatt szívélyes bucsut vett reggel 6 órakor a vendégszerető háziasszonyoktól, kiknek e helyen is ugy lekötőzöl szíveségükért, gondos figyelmükért, valamint a jó-tékony czél iránti áldozatkészégükért őszinte köszönetet mondunk.

A jelenvolt hölgyek névsorát következőkben adjuk:

Arnd Ernőné, Ádám Irma, Baktsi Gáspárné, Becze Antalné, Becze Ilka, Benedek Istvánné, Bogády Gyuláné, Borosnyai Gáborné, Czernkó Adél, Csoma nővérek (Gelen-czéről), Dósa Gáborné, Endes Józsefné, Endes Ida, Endes Izabella, Gál Elekné, Gál Istvánné, Gergely Károlyné, Kotek őrnagyné, Lázár Dénesné, Lázár Ámi, Lázár Juliska, Lázár Margit, Lázár Albertné, Móricz Vilma, Pausznó Mikó Ilka, Páscu Sándorné, öz. Péterfi Józsefné, Spányik Józsefné, Spányik Ilka, öz. Szabó Ambrusné, Szász Lajosné, Székely Endréné, Székely Margit, Vajna Mál.

A mulatság anyagi eredményéről következőleg.

Hugor.

Különfélék.

— Gyászír. Kézdivásárhelyi Szöcs Dánielné sz. Balogh Mária, Szöcs Dániel honvéd-százados neje, városunk egyik legtisztelbetebb nőalakja, egy széles körű terjedt család szeretett tagja, folyó hó 11-én hosszas kinos szenvedés után elhalt. Temetése a városi összes hatóságok, testületek és nagyszámu részvevő közönség jelenlétében folyt le folyó hó 12-én. A koporsót számos korszoru borítá, melyekkel nagyszámu rokonai és tisztelői rótták le a szeretet utolsó adóját. Béke és áldás poraira! — A családi gyászjelentés szövege a következő:

„Alórltak a legnagyobb fájdalommal tudatják, hogy a hű nő, önfeláldozó anya és nagyanya, nemeskeblű testvér, forrón szerető rokon Szöcs Daniné született Balogh Mária életének 55-ik, boldog házasságának 36-ik évében hosszas és kinos szenvedés után folyó hó 11-én déli 12 órakor jobblétre szenderült. Kiről bizton elmondhant a szet-könyv e szavait: „Emlékezetben lésszsz, mert üres léssen a te helyed.“ Az idvezültnek hült tetemei folyó hó 12-én délután 4 órakor a háznál tartandó gyász-ima után fognak letétetni a családi sírboltba. Mely gyászünnepekre a rokonok, barátok, ismerősök szomorúan meghívattak. Kézdi-Vásárhelyt, 1886. április hó 11-én. Szöcs Danim. kir. honvéd százados pótsapat-parancsnok, a bánatos férj, gyermekei: Liza öz. Dr. Longih Angelóné, édes gyermekei: Domokos, Irma, Róbert és Armin, gyámgyer-

mekei: Anna, István és Teodor; Mária, ennek férje Zsigmond Ferencz m. kir. vasuti állomásfőnök s gyermekei: Ida, Róza és Mariska. A férj testvérei: Szöcs József polgármester s neje Balogh Anna, gyermeke és unokái; Szöcs Anna s férje Kovács Áron; néhai Szöcs Bálint, leánya Vilma s ennek férje Barabás Ferencz s gyermeke; Szöcs István s neje Jancsó Sára s gyermekei; néhai Szöcs Sára volt Tóth Károlyné, leánya Ottilia s gyermekei; Szöcs Róza férje s gyermegei és unakája. Az idvezült testvérei: öz. Balogh Sándorné Kovács Anna s gyermekei és unokái; Balogh Anna s férje Szöcs József polgm., gyermeke s unokái; Balogh András s neje Szöcs Mária; öz. Szöcs Mózsené, Balogh Judith s gyermekei; néhai Balogh Judith s gyermekei; néhai Balogh Lajos hátra maradt leánya és férje.“

— Halálozás. Csikszentmihályi Minier Lajos cs. kir. nyugalmazott százados, Csik-Szentmihály egyházmegye főgondnoka, folyó hó 10-én reggeli fél 6 órakor egy heti szenvedés után tüdőgyuladás következtében életének 58-ik évében meghalt. Béke poraira!

— A csikszeredai takarékpénztár részvénytársaság folyó hó 27-én d. e. 9 órakor kezdődőleg Csik-Szeredában a „Csillag“ vendéglő termében rendkívüli közgyűlést tart, melynek tárgya: az alapszabályok 18., 26., 33. és 37. §-ainak módosítása, esetleg a már megválasztott hat igazgatósági taghoz még két tagnak megválasztása. Mire a részvényesek figyelmét e helyen is felhívjuk.

— A csikszeredai kisdudóvó most már rövid időn megnyitattik. Nagy Krisztina övönő Budapestről folyó hó 17-én fog megérkezni Csik-Szeredába.

— Kérelem. A Csik-Szeredában létesítendő kisdudóvó érdekében kiadott gyűjtőívek tartói tisztelettel felkérletnek az átvett iveket öz. Lakatos Jánosnak elnökhöz vagy Kovács Antal pénztárnokhoz lehető rövid időn beküldeni.

— A csikvárdotfalvi postahivatal a postamester rendetlen kezelése következtében további intézkedésig megszüntettetett.

— Kézdi-Vásárhelyt egy Balázs Bóniám nevezetű iparos-segéd mult hétfőn délután felakasztotta magát. Későn vették észre s így csak hulláját lehetett a kórházba kiszállítani. Tettének oka — mint beszélik — gyógyíthatlan betegség, mely miatt nem tudott annyit keresni, hogy magát fenntartthassa. Midőn végzetes tettet elkövette, már közel állott az éhenhaláshoz.

— Meglőtte édes anyját Uzonban egy fiatal ember. Az eset így történt: Györbőri Sámueljómódu uzoni gazdaember a falusi kormában mulatván, zsebéből 200 ft pénze elvesztett. A mint kárát észrevette, gyanuja azonnal 16 éves fiára esett, ki az nap este vele együtt mulatott volt. Az apa és anya vallatára fogták a fiut, gyanusították és szidták tettért, min a fiu — a bíróság előtt később tett vallomása szerint — annyira elkecseregett, hogy elhatározta magában, véget vetni az életének. Revolvert ragadott és kiment az istállóba, hogy tettet végrehajtsa; azonban az anyva észrevén szándékát, utána ment. Az asszony épen azon perczen ért oda, midőn a fiu a pisztolyt homlokáuk szegezte; ijedében félrelépett a legény karját, a pisztoly eldőrdült, s a czélt tévesztett golyó az anya fejébe hatolt. A golyó bal szemén furdott a szerencsétlen asszony fejébe s az egész fején át haladva, a koponya hátsó fala alatt állott meg s rögtöni halált okozott. — Az orvosi bonczolat f. hó 13-án ejtetett meg; a tettes elfogott. A faluban azt beszélik, hogy a fiu szándékban lötte meg az anyját; azonban minden jel oda mutat, hogy a szegény asszony a véletlen áldozata.

— Farkasok. A mult penteken éjjel farkasok törtek be Polyán községébe és Opra Mihály gazda-embernek két juhát ölték meg. Az ordások jóízűen lakmároztak a préda fellett s csak hajnalban álltak odább, midőn a szomszédok észrevették őket és zajt ütöttek.

— Hány könyvtár Magyarországon? Az országos statisztikai hivatal tudvalevőleg a mult évben gyűjtést indított a magyarországi köz- és magánkönyvtárak részletes fölvétele czéljából. Az egyházi és iskolai hatóságokhoz, társulatokhoz, magánosokhoz és törvényhatóságokhoz összesen 5650 kérdőívet küldtek szét s ezekre 2314 könyvtárról érkeztek be a kívánt adatok. Ezek közül azonban 1755 titi meg azt a mértéket, mely a szétküldött iveken ki volt köve (magánkönyvtáraknál legalább 1000 kötet, közkönyvtáraknál 500 kötet.) E számban van 1089 közkönyvtár 5,086,795 kötettel és 666 magánkönyvtár 2,026,152 kötetel; az összes 1755 könyvtárban tehát a kötetek száma

7,114,947 kötet s így egy könyvtárra átlag 4054 kötet esik. E számadatokat a népességhez arányosítva, más országok fölvételeivel szemben az eredmény hazánkra nézve rendkívül kedvező. Abszolút számokban csak a dúsagdag s népességre nézve háromszor oly nagy Egyesült-Államok mulják fölül, aránylag pedig mindjárt Svájc után következünk. Svájcban ugyanis minden 100 lakosra 93-29 könyv esik, nálunk pedig 53-29 könyv. — A beérkezett adatok részletes földolgozásával György Aladár van megbízva s munkálata külön kötetben fog megjelenni. A földolgozás és a könyv nyomtatása még hónapokba fog kerülni s ez idő alatt az országos statisztikai hivatal még mindig elfogad újabb bejelentéseket.

— Málnér Vilmos kiadásában Budapestén megjelentek: „Magyarország Budavár viszsza-foglalása korában“, a magyar történelmi társulat által koszorúzott pályamunka; ára 1 frt 80 kr. Vas Gereben összes műveiből a 11—14. füzet. — A derék kiadó most Garay összes munkáira hirdet előfizetést, mely 32—34 füzetre fog terjedni. Melegen ajánljuk az olvasó közönség figyelmébe.

— A Fortyogó fürdő megnyitattott; meleg fürdők kaphatók mindennap.

RÖVID HIREK.

Lengyel nemzeti színházat akarnak építeni Krakóban; egy névtelen lengyel főúr 60 ezer forintot tett le e czélra. — Főbelőtte magát Székesfehérvárrt egy tiszthelyettes, mert az előléptetéséknél mindig mellőzték. — Az arany nem magyar eredetű szó Halevy ismert francia orientalista szerint; azt mondja, hogy a zend „zaranyem“-ből vették a régi magyarok, az ezüstöt meg a szintén zend eredetű „erezatem“-ből. — A legnagyobb hideget a földtekén Verchojansk kelet-szibériai községben észlelték az elmúlt télen; a hideg 68 celsiusi fok volt. — Udvari vadászszákmány. A kir. fővadászmesteri hivatal kimutatása szerint tavaly az udvari vadászatokon összesen 20 ezer 439 vadat ejtettek el. — Új darabot adtak elő Csiky Gergelytől e hó 9-én a budapesti nemzeti színházban; a darab czíme „Spartacus“ s a gr. Teleky-alapítványból 100 arany pályadíjjal jutalmaztatott. — A kolera Olaszországban meg mindig tartja magát; Pádovában a katonaság között e napokban öt ember esett kolerába. — Derék oláh tanító. Sturza Gábor magyarsárdi gör. kath. isk. tanítót, mint a ki a magyar nyelvet iskolájában már régóta a legörvendesebb sikerrel tanítja, az erd. m. közm. egyesület az illető tanfelügyelő figyelmébe ajánlotta. — Sopron mellett a mezőn egy drótosótót találtak halálkölve; mire a városi hatóság kocsit küldött érte, már halva volt. Az orvosok a bonczolásnál kiderítették, hogy éhen halt. — Lejátszotta az életet a szó szoros értelmében Olaszországban egy színész. Játékközben összeesett s meghalt a színpadon a közönség szeme láttára. — Kétféle gyermeke született Zvandonban, a lengyel határon, egy nőnek; negyednapra meghalt a szörnyszülött. — Az erényrőzsát, melyet a pápa évente Európa valamelyik fejedelmi hölgyének ad, az idén hír szerint Mária Krisztina spanyol regenskirálynő fogja kapni. — Liszt Ferencz művész hazánkba e hó 7-én látogatást tett az angol királynőnél Windsorban s ez alkalommal a királynő előtt több zenei szemelvényt játszott. — Hóhéri állomásra hirdet pályázatot a bécsi hivatalos lap; évi fizetés 420 frt és szabad lakás. — Monte-Carlóban 1877-től 1885-ig 1800-an végezték ki magukat játékvesszeségeik miatt. — Hét krajczár miatt pörölte be egy részvényes Bécsben a kassaaoderbergi vasutársulatot, mert ez hét krajczár szelvényblyeget vont le a szelvényfizetésnél; a panaszos megnyerte a pert.

A kézdivásárhelyi „Rudolf“ kórházról.

Márcziushavi gondnokijelentés.

A m. szent korona országai vörös kereszt egyletének központi szivélyes segélyezése mellett fennálló kézdivásárhelyi „Rudolf“ kórházra vonatkozó gondnoki jelentésemet 1886. márcz. haváról van szerencsém a következőkben előterjeszteni.

Márcz. hó végével Baló László számvevő ur a kórház főápolónője Sárkány Gyuláné által vezetett ellenőrzési könyveket számbavéve, lezárta s azokból a következő oredmények tüntek ki:

Január 1-től márczius végéig a perselybe gyűlt pénz 9 frt 87 kr.

Márczius hóban ápolattott 22 beteg, elbocsátattott 14, maradt a hó végével ápolás alatt 8; ápolási nap volt 270, á 50 kr = 35 frt; ebből ingyenes ápolási nap volt 31, á 50 kr = 15 frt 50 kr; ezt levonva, maradt 119 frt 50 kr.

Kovács Károly pénztáros ur kimutatása szerint a havi forgalom volt:

Pénzmaradvány a mult hóról . 221 frt 65 kr. A veres ker. vál. bálján felül-

fizetés Pócsa Gyula ur által . 2 frt — kr. Átvitel . 223 frt 65 kr.

